

SZÖVEG SZABÓ G. LÁSZLÓ
KÉP TALABER TAMÁS

Újra

Nincsenek meghúzott határvonalai. De mások se jelöljék körbe, mert nehezen viseli. Nagy lángon égő, vagány nő. A sárdobálás nem az ő stílusa. Annál elegánsabb módon fejezi ki véleményét. A nyílt szavak embere. Szvrcsek Anita nyolc évig volt a komáromi Jókai Színház tagja. A következő évadra már nincs szerződése.

Sokáig titkolta, hogy színészi pályára készül. Pedig négy-öt éves kora óta más nem is érdekelte. Öntudatra ébredése első percétől tudta: színésznő lesz. Vagy ha mégsem, akkor énekesnő.

„Nem voltam szereplős kislány, inkább olyan elbújós. Számomra a színészet is ezt jelenti: elbújhatok egy figura mögé. Más lehetek. Megélhetek olyan dolgokat, amelyekre a hétköznapi életben egyszerűen nincs lehetőségem. A pilótákat és a delfinológusokat csodáltam hosszú évekig. De a szívem mélyén mindig csak a színészet vonzott. Tízennyolc éves koromig Ógyallán éltem. Komáromban érettségiztem, a magyar gimnáziumban, majd egy év Kassa, aztán Budapest, skandinavisztika az egyetemem, és vele párhuzamosan a színitanoda. Aztán megint Kassa, majd egy év szalonzene Svájcban. Énekeltem. Ezt is én akartam. Láttam, tapasztaltam, tanultam. Hatalmas tudásszomj hajtott. Ógyallán sívár, szürke, egyhangú volt az életem. Anita olvas,

Indítás

Anita verset ír, Anita zongorázik. Ingerszegény környezetben teremtettem magamnak külön világot. Még anyut is kitessekeltem a szobámból. »Hagyjál, most gondolkodom!«
Filmekben életem. Elvagyódtam. Menekültem. Kassán kinyílt előttem egy új világ. Színészek, nagyváros... ott már jól éreztem magam. Játshattam."

A színművészeti főiskola Pozsonyban mégsem fogadta be elsőre. De épp azért, mert többet tudott azoknál, akik vele együtt felvételiztek.

„Késznek látszottam, miközben éretlen voltam. Más volt a látszat, és más a valóság. Kiforrott nőnek láttak, pedig éretlen kislány voltam. Martin Huba azt tanácsolta: menjek színházba. »Minek vegyük fel, ha már kész a pályára?« Ez volt az általános vélemény rólam. Bánatomban nekimentem a Dunának. Fel tudtam mérni, hogy mit teljesítettem, és mégsem! Ez nagyon nagy fájdalom volt. Bógve sétáltam fel a hídra, és bizony felmásztam a kávéjára. Az örvénylő vízre nem emlékszem, csak arra, hogy majd megszakadt a szívem. Üvöltve zokogtam. Katyerinát játszottam a Karamazov testvérekben, amikor mindez eszembe jutott. Ott őrzöngtem eleget. Akkor dolgoztam először Martin Hubával, és még nagyon nehezteltem rá. El is mondtam neki. Ittam egy korty pezsgőt a bemutató után, és felbátorodtam. Megkérdeztem tőle, mi volt az igazi gondja velem, amikor a főiskolára jelentkeztem. »Hiszen te már akkor is jó voltál!« – felelte. Hülyeség! Ezért nem vett fel? Rossz indok. A III. Richárdban Erzsébet királynő vagyok. A leghálásabb női szerep a darabban. Széles skálán mozog. Meghal a férje, meghalnak a gyerekei, mindennek ellenére próbál erős maradni. Van mit megmutatni benne. A Karamazov testvérek próbáin úgy éreztem magam, mint a felvételin. Öt évvel a diploma átvétele után bizonyítani akartam. A III. Richárd más ízű munka volt. Már nem volt bennem semmiféle görcs vagy megfelelési kényszer."

Kínlódás, öngyötres, hosszas belső vívódás. A Csárdáskirálynő Cecíliája és a Chicago Velma Kellyje kapcsán vetődnek fel ezek az érzések. Ha szupernőt kell alakítania, nem érzi elemében magát. Megint a látszat, és ismét a belső.

„Nem tartom magam rendkívüli nőnek. A civil életben nem is foglalkoztat ez a kérdés.

A színpad egészen más. Hozd a tökéletest, felelj meg mindenkinek, varázsolj el minden férfit és minden nőt. Légy hatással időse és fiatalra. Ez állati nehéz. Mindenki azt hiszi, hogy csettintek egyet, és megvan. Közben nem. A Szvrcek ebbe döglök bele. Átlagos nőket játszani nem okoz gondot. Ha sánta, ha csúnya, ha testi fogyatékos, még jobb. Teljesen ellentmond az én karakteremnek? Az kell nekem! Olyankor kevésbé izgulok. Ott elememben vagyok. Cecília és Velma szerepében tökéletesnek kellett lennem, miközben tudom, hogy az életben senki sem tökéletes. Légszomjaim volt, amint kiléptem a színpadra. Még a kalapom is remegett. Az alkatom miatt sokszor határozott, magabiztos nőnek képzelnek, én meg most azt mondom: néha bizony jól jönne egy kis önbizalom. Engem folyton-folyvást fel kell emelni, nem beledöngölni a földbe."

A bizonytalan vamp? A gátlásos csábító? A végzet asszonya tele kétséggel?

„Én akkor érzem igazán jól magam, ha minden hibátlanul működik körülöttem. Most éppen nem. Belezavart a magánéletembe, ami a színházban történt velem. Ez mindig így van. Erről a férjem tudna beszélni. Hazaviszem a gondokat. Szerencsémre ideggyógyással élek. Másik szakterülete a pszichológia. Nagyon jól kezel. A társulathól többeket gyógyított már. Engem nem. Mi nem úgy találkoztunk, hogy orvos és páciens, hanem mint férfi és nő. Levelet hagyott a portán. Még a kézírásán is elcsodálkoztam. Nagyon hasonlít az enyémhez. A stílusa, a tartalma is olyan volt, mintha én írtam volna. Azóta persze rájöttem, hogy tűz és víz vagyunk, de akkor... találkoztunk, egymásba szerettünk, összeházasodtunk, és született egy kislányunk, Léna. Már hároméves. Öt hónapos terhesen még játszottam, másfél éves volt, amikor folytattam. Nem a színház hiányzott az alatt a két év alatt, hanem a szabadságom. A világ legboldogabb anyukája voltam, ugyanakkor felfordult az életem. Fel kellett adnom magam, annyira lekötött a gyerek. Leborulok minden kollégánóm előtt, aki három gyerek mellett viszi a pályát, én erre nem lennék képes. Az én kislányom huszonhatszor fent volt éjszaka. Másfél évig másfél órát nem aludtam egyfolytában. Én, aki addig délben keltem! Hatalmas K. O. volt ez a szervezetemnek, de az égőmnak is. Magamra

egyáltalán nem figyeltem. Ha sírt a gyerek, azonnal ugrottam. Igényelte, hogy állandóan mellette legyek. Ma már tudom, én voltam a zizi. Rosszul csináltam. Egyéves volt Léna, amikor azt mondtam, tovább ezt nem, teljesen kikészülök. A gyerekenek egészséges anyára van szüksége, nem egy roncsra. Ott kezdtem el beletalálni az anyaságba. Addig nem volt társ, feleség, barát, semmi, csak anya. A férjem helyében én már huszonnyolcszor dobtam volna ki magam. De ő roppant humánus, türelmes, tüneményes ember. Léna olyan, mint én. Rapszodikus, öntörvényű, hihetetlen köröket kell futni miatta, körülötte, általa. Mondja is nevetve a férjem: "Legalább tudod, milyen veled együtt élni." Igen,

megszeevedtem rendesen az anyaságom első két évét. Most kezdek észhez térni."

Nem kis öniróniával azt azért még hozzátesszi: az esze hiába kéri, nem tud más lenni. Egyszerűen nem megy neki. A Kos jegyében született, és Kos az aszcendense. Kilenc bolygójából három áll Kosban. Erre is csak azt mondja: „Borzasztól” Mert ötvesszéyes. Formálhatatlan. Ilyen természettel hogyan tudja elfogadni a rendezőitől jövő instrukciókat? – kérdezem.

„Embere válogatja. Ha nem foglalkozik velem, kezdődik a csiraké-magad mozgalom. De az sem jó, ha mindent pontosan lekottáz. Annak jobban örülök, ha lenyúlja a biztos alapokat, és onnantól fogva szabadon hagy.

Martin Huba nem ilyen. De nem megyek szembe vele, nem ellenkezem, mert tisztelem. Kilencvenkilenc százalékban megadom neki magam. A maradék egy százalék: próbálkozás. Igyeksem jó irányba terelni a dolgokat. Hubánál hatalmas érzelmek vannak. Ott nem lehet megúszni semmit. Próbálni is csak százhusz fokon lehet, hogy dőljenek a díszletek. Remek pedagógus, de színészi szabadságról nem nagyon beszélhetünk nála."

Játékfilmben eddig Sára Sándor A vád című alkotásában Lázár Kati mellett érezte magát a legjobban. A Magyar Televízió Mi kérünk elnézést című szórakoztató műsorában kabaréjelenetekben szerepelt. Gyorstalpaló volt, de nagyon jó iskola – állítja. Itthon legutóbb a Rendelő a Rózsakertben című sorozatba hívták. Főiskolai osztálytársa, Ján Kolenik ma sem érti, miért nem forgat többet.

„Jankóval egy évig együtt laktunk a kollégiumban. Imádtam őt. Egyfolytában bolondoztunk, szétröhögtünk négy évet. Állandóan ijesztgetett a szobában. Zsinórt kötött a függönyre, és amikor már látta, hogy kezdek elaludni, jól megrángatta. Élvezte, hogy a frászt hozza rám. Visítva rohantam ki a szobából. Vagy kizárt. Nem engedett be. Ezer ilyen ötlete volt. »Te voltál az osztályunkban a legszebb, legtehetségesebb lány, miért bújtál el Komáromban?« – kérdezi, ha néhanap találkozunk. Na, most majd előbújok szépen! Újraépitem a felégetett hidakat. Pozsony felé és Budapest felé is. Sokáig azt hittem, engem majd úgy megtalálnak, felfedeznek, hívnak ide-oda, de nem elég tehetségesnek, kitarónak lenni. Ez nem így van. Komárom egy elzárt sziget a szakmában, ha bevalljuk, ha nem. Én pedig nem születtem szigetlakónak, de már megtanultam ezt a létformát minden előnyével és hátrányával."

Szvrcek Anita mostantól fogva szabadúszó. Gazdasági okokra hivatkozva nem szerződötték. Tehetségét senki sem kérdőjelezte meg, rendezői elégedettek voltak vele, szakmai érvként az hangzott el, hogy nem találtak neki való szerepet a következő évadra.

„Ez tökéletes blódség, mivel akár ordíthatna is utánam egy-egy szerep, de a Zilletékesek azt nem nekem, hanem más, karakterileg ugyan kevésbé megfelelő, tálentumilag vitatható, viszont emberileg nálam igencsak simulékonyabb személyeknek szánják. Természetesen ilyen-olyan érdekeket szem előtt tartva. Vérmérsékletemet meghazudtolva mindenestre a szentek nyugalmával viszonyulok a helyzethez. A düh már el is párologott belőlem. Keserűség költözött a helyébe. Természetesen nem maradok feladatok nélkül. Igent mondhatok végre olyan meghívásokra, amelyeket a színházi elfoglaltságom miatt eddig nem vállalhattam el. És ha az égiek is mellém állnak, megszülbm a már rég túlhordott lemezemet. Vannak terveim. Nem fogok siránkozva ülni otthon..." ■